

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 3

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, JANUARY 5TH, 1932

LETO XXXIV—VOL. XXXIV

Zadnji teden volivne kampanje. Mnogo javnih shodov in burnih debat

Danes teden bodo stopili državljani Clevelanda prvič po desetih letih v volivne kočice, in bodo izbirali med županskimi kandidati. Ta teden se vrši po vsem mestu nešteto volivnih shodov, katere priredijo razni županski kandidati. Shod za Slovence bo v ponedeljek, 11. januarja, v Grdinovi dvorani. Oni državljani pa, ki ne gredo na shod, bodo imeli doma priliko poslušati politične govore, kajti vsak večer bo govoril eden ali drugi kandidat. Demokratiški eksekutivni odbor je sklenil, da govori na radio postaji WHK prominentni govornik Newton D. Baker, in sicer v petek 8. januarja, ob 6:50 zvečer. Govoril bo za državnega prosekutorja, Ray T. Millerja. Miller sam bo imel na radio postaji WHK več govorov, dočim bo odvetnik Mulligan govoril za njega v soboto ob 8:35 zvečer na isti postaji, in Miller zopet govori na WHK postaji v ponedeljek, 11. januarja, ob 7:30 zvečer, nakar pride direktno v Grdinovo dvorano. V glavnem stanu kandidata Millerja se obenem naznanja, da bodo govorili tekom tega tedna sledeči prominentni Clevelandčani za Millerja: Newton D. Baker, Bernice S. Pyke, David Hertz, William J. Kennedy, P. J. Mulligan, John M. Sulzmann, Emerich Freed, John F. Curry, Stephen Young, Francis Poulson, James Reyant, William Dixon, Frank Cullitan, Frank J. Lausche, Susan Rebhahn, Frank J. Merrick, Louis J. Pire, John J. Mahon, Frank Gentsch, John J. Smolka, Joseph Artle, A. A. Rutkowski, John J. Babka in drugi. Miller je sinoči izjavil: "Ko vidimo, kako silno naraščajo izdatki mestne vlade, kako se raketirji vedno bolj polajšajo mestne vlade, kako rastejo stroški, kako se krađe in zapravila, tedaj je skrajni čas, da se mestna vlada spremeni. Izvolite za župana moža, ki vam je pokazal v prosekutorskem uradu, kaj se da narediti z energijo in pogumom."

Nekaj novega!

Ker se pričakuje na ljudski shod v ponedeljek, 11. januarja, v Grdinovi dvorani nenavadno veliko število naših ljudi, se je sklenilo, da se v manjši dvorani, poleg večje, napelje več električnih zvočnikov ali "amplifiers", ki bodo v direktni zvezi z mikrofonom na govorniškem odru. Tako bo mogoče, da bodo lahko vsi ljudje slišali vse govore na odru, zlasti pa govor državnega pravdnika Millerja. V mali dvorani je prostora za 700 do 800 ljudi, dočim je v večji dvorani samo sedežev za 600, poleg stoječih. Električni zvočniki bodo omogočili, da boste vse govore povsod natančno slišali.

Petletnica

Za pokojnim Martinom Klopčič se bo v nedeljo, 10. januarja, ob 9:30 zjutraj brala v cerkvi sv. Vida sv. maša ob priliki petletnice njegove smrti. Prijatelji ranjkega so prošeni, da se udeležijo.

Mr. Oblak zbolel

Nevarno je zbolel za pljučnico Mr. John Oblak, znani razvažalec iz 61. ceste.

V ponedeljek, 11. januarja, ljudski shod za Millerja v Grdinovi dvorani.

Vsa mesta v državi Ohio znižujejo stroške in odpuščajo uslužbence

Po vseh mestih države Ohio, kjer so nastopili urade novo izvoljeni župani, se te dni znižujejo stroški, da se pokrije deficit, ki preti blagajnam večine mest v državi. Ponekod so začeli odpuščati tudi mestne uslužbence. V Cantonu je novi župan Curtis, ki je bil ponovno izvoljen potem, ko je bil pred par leti odstranjen iz urada po governerju, izjavil, da bo treba črtati iz proračuna \$500,000, 150 mestnih uslužbenec bo odpuščenih od dela. V Akronu so odpustili 21 mestnih inženirjev, potem pa tudi več policistov in ognjegasev. V Youngstownu je novi župan Moore izjavil, da bo moral odsluviti številne uslužbence, ker ni denarja za plačo. V Conneatu so odsluvili več policistov in ognjegasev. Samo en policist in en ognjegasec se nahajata na plačilni listi. Tudi mesto Massillon je silno znižalo stroške. V Lorainu je novi župan prikrajšal proračun policije in ognjegasev za \$17,000. Mesto Tiffin dela izjemo. Plačane ima vse račune in še denar v blagajni.

Novi naročniki

Pretekli dni so se sledeči rojaki naročili na dnevnik "Ameriška Domovina": Frank Jernejčič, Rudolf Kandus, Paul Markič, Anton Vrežec, Mary Fabijanič, Valentin Turk, Anton Rudman. Vsi v Clevelandu, potem pa še John Lahajnar v Thomas, West Virginia, Martin Lavrich v Chicagi in Justin Novak v Jugoslaviji. Vsem naročnikom prav iskrena hvala za vpludno prošnjo, da se še drugi rojaki naroče.

Smrtna kosa

Po tridnevni bolezni je umrl v bolnici sv. Aleša dobro poznani rojak Matija Plut, doma iz vasi Verčar, fara Hinje. Bival je 40 let v Clevelandu. Ranjki zapuščala dve sestri, Katarino Tomšič in Alojzijo Peskar. Pogreb ranjkega se vrši v četrtek zjutraj ob 9. uri iz doma sestre Katarine Tomšič na 3622 E. 80th St. pod vodstvom Louis Ferfolia pogrebnega zavoda. Vsem preostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje nad zgubo ranjkega, kateremu naj bo lahka ameriška zemlja.

Sprememba

Podružnica št. 18 Slovenske ženske Zveze, sporoča vsem članicam, da se je premestilo zborovalne prostore, in sicer prihodnji teden se vrši v sredo zvečer, 6. januarja, 1932 v Turkovih prostorih na Waterloo Rd., in ne več v prostorih Slovenskega Delavskega Doma. Članice so prošene, da to spremembo vpoštevajo.—Tajnica.

Anti-fašisti

Policija v Clevelandu je aretirala nekega anti-fašista, o katerem je mnenja, da bi lahko pojasnil kaj o bombi, ki je bila poslana tukajšnjemu laškemu konzulu.

Seja Euclid Rifle kluba

Danes se vrši redna seja Euclid Rifle kluba in Good Time Hunting kluba. Novo izvoljeni odbor bo prevzel posle, po seji bo pa mala zabava za člane, zato naj pridejo vsi člani na sejo.

Podružnica št. 14 SZZ

Redna mesečna seja podružnice št. 14 SZZ se vrši danes zvečer ob sedmih v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Vse članice naj se udeležijo.

S strahom pričakujejo republikanci v Clevelandu volivcev

Miller očita zapravljanje ljudskega denarja. Obljublja prihraniti mestu milijone na leto.

Menda ga ni v vsem Clevelandu danes moža, ki bolje pozna stanje mestne vlade, kot pa pozna to energični in mladi državni prosekutor—Ray T. Miller. Da nekaj ni prav z našo mestno vlado zadnjih deset let, o tem so prepričani vsi državljani, toda kakšnega obsega so te nepravilnosti, kako denar zginja iz mestnih blagajn, o tem le malokdo zna.

Za primer naj nam služi sledeče: V letu 1900 je mesto Cleveland štel 395,000 prebivalcev, in mestni stroški so znašali nekaj manj kot \$4,000,000. V letu 1930 pa je štel mestno prebivalstvo 985,000 ljudi, toda stroški mesta Cleveland so znašali skoro 30 milijonov dolarjev. Dočim se je prebivalstvo pomnožilo za 147 procentov, so se pa stroški mestne vlade pomnožili za skoro 900 procentov! Republikanci so bili na krmlu mestne vlade od leta 1914, in so delali po ljubi volji z denarjem, katerega vi plačujete v davkih!

Leta 1928 je bil izvoljen kot državni pravdnik v Clevelandu mladi in pogumni demokrat Ray T. Miller, ki je vodil volivno borbo v geslu, da se pomote z grefarji in izkoriščevalci ljudskega denarja. Miller je šel takoj po volitvi na delo. In dočim prej v dolgih letih republikanske oblasti ni bil prijet niti en sam slepar in tat javnega denarja, so se pod upravo prosekutorja Millerja vrstili tatovi ljudskega denarja eden za drugim na potu v Columbus, kjer so bili sprejeti pod streho državnih zaporov!

Kako so kradli, o tem ste čitali dnevno zadnja leta. Za kos zemlje, vredne \$10,000, so plačali po \$80,000, nekaj dali lastniku,

drugo pa spravili v svoj žep: Councilmani Fleming, Schooley in sin, so morali radi teh sleparij v zapore. Tožen je bil tudi councilman Potter, in dan predno bi moral k obravnavi radi kradnje ljudskega denarja, je bil skrivnostno umorjen!

Na čegavo povelje je bil umorjen in kako, je še danes zavito v neprodirno temo, katere ne more razgnati niti državni pravdnik Miller. Ena oseba je sicer radi umora dobila dosmrtni zapor, toda še so krivci in morilci na svobodi, nekdo molči, ker je dobro plačan, in državnemu pravdniku Millerju je nemogoče v svojem uradu poiskati odgovornih višjih krivcev umorov in ropov mestnega denarja.

Zato je Ray T. Miller, sedaj v uradu državnega pravdnika, sklenil kandidirati za župana v Clevelandu. Kot državni pravdnik ima omejeno poslovanje, in ne more seči v gnezdo zarote in izkoriščevanja ljudi. Kot župan pa bo imel po novem mestnem čarterju večjo oblast in moč, da bo lahko očistil mestno hišo družali, ki izkorišča narod v Clevelandu že dolga leta.

Miller kot državni pravdnik ima primeroma majhen urad, malo uslužbenec. Vseh skupaj je nekako 20, toda naredil je naravnost čudeže v svojem uradu tekom kratkega bivanja v njem. Njegovo ime je pravi strah ganježem, raketirjem, sleparjem, izkoriščevalcem in roparjem ljudskega denarja. Tresejo se pred njegovim imenom vsi, ki nimajo čiste vesti in imajo umazane roke.

Ako je Miller toliko naredil kot državni prosekutor, koliko večji uspeh bi imel kot župan, ko

bi mu bili odprti vsi uradi, ko razpolažga z 10,000 mestnimi uslužbenci! Dočim drugi govorijo in obljubujejo, pa Miller dela, energično dela. Koliko milijonov ljudskega denarja bi prihranil letno, kar danes odnašajo izkoriščevalci, kako bi se znižali davki, poleg dejstva, da bi Slovenci prišli prvi v Clevelandu do največjega upoštevanja. Dovolj imamo med seboj zmornih mladih in starejših moči, ki bi v javnih uradih in delavnicah mesta delali čast Clevelandu s svojim poštenim delom!

To je vzrok, da mislimo, da ljudjem, našim slovenskim in hrvatskim državljenom v Clevelandu priporočamo najbolj zmožnega, najbolj poštenega in zanesljivega kandidata za župana, ako priporočamo energičnega in poštenega prosekutorja Ray T. Millerja, da ga volijo za župana. Kar je naredil kot prosekutor v kratki dobi, bo v stokrat večji meri naredil kot župan mesta Clevelanda!

Naj ne bo Slovence in brata Hrvata na volivni dan, danes teden, da bi ostal doma ali da ne bi volil Ray T. Millerja za župana, ki je naš up in prihodnjost. In medtem vas pa ponovno opozarjamo na veliki ljudski shod, katerega priredi slovenski odbor v ponedeljek, na večer pred volitvami v Grdinovi dvorani. Govoril bo Miller in več prominentnih govornikov. Shodu bo predsedoval Mr. Frank J. Lausche.

Card party

Članice dr. Carniola Hive št. 493, T. M., se prosijo, da pridejo na sejo v sredo, 6. jan. v navadnih prostorih. Po seji bo card party.

Zanimive vesti iz življenja naših Slovencev po ameriških nasebinah

V Delagua, Colo., je umrla rojakinja Marija Zele, ki je živela na farmi. 20. oktobra jo je udaril konj, toda vse zdravljenje ni pomagalo. Umrla je 19. dec. Živela je 20 let v Ameriki, in je umrla v starosti 38 let. Doma je bila iz vasi Koritnica na Notranjskem. Zapuščala soproga, tri otroke in brata.

Slovence v San Franciscu je potegnil neki namišljeni "rojak", ki je prišel k vplivnemu rojaku Petru Kurnicku, se mu predstavil kot Anton Dime iz Rock Springsa, in je trdil, da je član S.N.P. Jednote ter da je bil tudi svoječasn predsednik društva Slavija št. 1 SNPJ. Rekel je, da bo kazal slike iz stare domovine in da bi rad imel Slovenski dom za vporabo. Ker so pa bile slike zanič, je dobil od filmske družbe nekaj filmov, katere je kazal za vstopnino, potem pa pobegnil z denarjem in filmami. Tudi najemnine in hrane ni plačal. Družba zahteva sedaj \$50.00 za odnešene filme. Sedaj ga iščejo po Ameriki.

V mestu Ottawa, Illinois, je neki starec na božični dan ustrelil 32 letno Slovenko Katarino Vidic. Starec se piše Henry Borderman. Star je 73 let. Po umoru je izvršil samomor. Umor se je pripetil v hotelu, katerega je Mrs. Vidic vodila, potem ko ji je umrl njen mož. Borderman je streljal iz ljubosumnosti. Umorjena zapuščala dva mala sinčka.

V Chicagi je na posledicah operacije preminul rojak Anton Rihel, doma iz Pečja pri Brežicah. Star je bil 53 let. Zapuščala ženo in otroke.

V Milwaukee, Wisconsin, je po daljši bolezni umrl rojak Frank Dobrota, star 52 let. Doma je bil iz Spodnjega Kašlja pri D. M. v Polju. Tu zapuščala dve sestri in brata, ženo pa v stari domovini.

V Milwaukee je sodišče odredilo aretacijo bratov John in Edward Stima na podlagi kaznivskega materiala, da sta v znani tožbi proti rojaku Frank Sušniku, ki je bil na obtožbo uboja treh oseb v avtomobilski nesreči sojen na 5 do 10 let ječe, po krivem prisegli v njegov prid. Oba brata sta tekoma obravnave pričakovano nastopila kot edini razbremenilni priči za Sušnika. Pod prisego sta povedala, da sta videla Sušnikovo avto, da je na križišču ustavil, dočim je drugi avtomobil, v katerem so se nahajale pozneje ubite žrtve, brzel z naglico 45 milj na uro. Državni pravdnik je povedal, da sta oba brata pri ponovnem zaslišanju priznala, da sta po krivem pričala, in da ju je k temu nagovoril njun brat Max Stima, ki se nahaja v kaznilnici.

Trinajsta obletnica

V sredo, 6. jan. se bo brala sv. maša ob 8. uri v cerkvi sv. Vida v spomin 13. obletnice smrti Vida Krala. Sorodniki, prijatelji in znanci so prošeni, da se udeležijo.

Trgovska seja

Nocoj večer se vrši važna seja društva St. Clair Merchants Improvement Association. Seja se vrši v Mervarjevi dvorani. Vsi člani so prošeni, da se gotovo navzoči radi obilice važnih zadev, ki pridejo na vrsto.

V ponedeljek, 11. januarja, ljudski shod za Millerja v Grdinovi dvorani.

V kongresu stavljen predlog za \$700,000,000 za gradnjo vojnih ladij

Washington, 4. januarja. Načrt za gradnjo novih bojnih ladij ameriške mornarice, je sedaj zgotovljen. Načelnik mornariškega odseka v poslanski zbornici je izjavil, da bo te dni vložil predlog za dovoljenje, da se zgradi 120 novih bojnih ladij, ki bodo veljale \$616,000,000. Vse te ladije bodo kot nadomestilo za stare in obrabljene vojne ladije. Poleg tega pa je treba zgraditi še 16 vojnih ladij, ki bodo veljale posebej še \$91,000,000. V gradnji je vključenih 73 torpednih rušilcev, ki bodo veljali \$272,000,000 in 23 submarinov, katere se bo zgradilo za \$78,000,000. Povdarja se, da Zedinjene države morajo zgraditi te nameravane vojne ladje, ako nečejo, da zastanejo v svoji vojni mornarici.

Najnovejše vesti

Iz Indije se poroča, da so nastali nemiri po vsej deželi kot v protest proti aretaciji mahatma Gandhi. Tri osebe so bile ubite v nemirih.

Senatna zbornica je odredila, da se daruje 40,000,000 bušljev pšenice iz vladnega sklada za hranilo brezposelnim. Poslanska zbornica mora to odobriti.

Japonska vlada je poslala vljudno opravičilo Zedinjenim državam radi napada na ameriškega konzula od strani treh japonskih vojakov.

Thomas krivoprisežnik?

Novo izvoljeni councilman William R. Hopkins je na sinočni seji mestne zbornice skušal preprečiti izvolitev Thomasa kot mestnega clerka. Hopkins je izjavil, da je Thomas dvakrat krivoprisežnik, ko je krivo pričal na sodnji glede prodaje mestnega zemljišča, v katero so bili zapleteni republikanski councilmani. Toda kljub očitamju so republikanci, ki imajo večino, "krivoprisežnika" Thomasa izvolili za clerka mestne zbornice.

Smrtna kosa

Po bolezni, ki je trajala 5 let, je umrl Joseph Tusin, 1152 E. 168th St., danes zjutraj ob 5. uri. Ranjki je bil rojen v Samoboru na Hrvatskem, in je prišel v Ameriko pred 18. leti. Zapuščala ženo Mary, v Evropi pa mater, tri brate in sestro. Ranjki je bil član društva št. 22 H. B. Z. Pogreb se vrši pod vodstvom A. Grdina & Sons. Dan naznanimo jutri. Naj bo ohranjen blag spomin ranjkemu!

O smrti Močnika

Včeraj smo poročali, da je umrl rojak Anton Močnik, star 67 let, stanujoč na 14980 Sylvia Ave. Zapustil je soprogo in 7 otrok: Rudolf, ki se nahaja v Coloradi, Anton, Ana, omožena Strahota, Mary, omožena Dobnikar, Agust, John in George. Ranjki je bil rojen pri Gorici na Primorskem. Bil je član društva Mir št. 142 S. N. P. J. Pogreb se vrši v četrtek zjutraj pod vodstvom Jos. Zele in sinovi. Bodí mu ohranjen blag spomin, preostalim sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje!

Mrs. Simončič zbolela

Na bolniško postelj se je vlegla Mrs. Helena Simončič (Hojerca). Dobra žena se je prehladila. Nahaja se na domu na 1265 Norwood Rd.

V ponedeljek, 11. januarja, ljudski shod za Millerja v Grdinovi dvorani.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0828

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 3, Tue., Jan. 5th, 1932

Ali naj se odpustijo vojni dolгови?

Prihodnji mesec se zberejo zastopniki narodov sveta v Genevi, da se razgovarjajo glede omejitve oboroževanja, ki je največje breme, katerega morajo danes nositi narodi sveta. To vprašanje oboroževanja je pa v tesnem stiku z vprašanjem plačevanja vojnih dolgov. Evropa namreč dolguje Ameriki ogromne milijarde dolarjev. In ta Evropa trdi, da ne more plačevati vojnih dolgov, dočim plačuje ob istem času Evropo silne milijarde za neprestano oboroževanje.

Tekom zadnjih treh let se že vedno bolj silno pojavlja zahteva, da se Evropi odpustijo vojni dolгови, če ne že vsi, pa vsaj deloma. Ta ideja ima tudi v Ameriki precej zastopnikov, ki so mnjenja, da ravno ti vojni dolgovi ustvarjajo strašno depresijo, pod katero danes ječi svet.

Toda na drugi strani so pa Amerikanci, ki so sicer za to, da se Evropi odpustijo vojni dolгови, toda le pod tem pogojem, da Evropa preneha z oboroževanjem. Zato bo šla v Genevo tudi posebna ameriška delegacija, kateri bo načeljeval, bivši podpredsednik Zedinjenih držav, Chas. G. Dawes, ameriški poslanik na angleškem dvoru.

Dawes se nahaja sedaj na potu v Washington, da dobi tozadevna navodila od ameriške vlade. In ta navodila so največje važnosti. Koncem junija meseca, 1932, ko poteče doba moratorija, katerega je razpisal Hoover, zapade nekako \$250,000,000, kar morajo zavezniki in drugi narodi plačati Zedinjenim državam na dolg. To je velika svota, in državniški se čudijo, kje bo dobila Evropa toliko denarja.

Toda ob istem času moramo pomisliti, da so narodi, ki dolgujejo Zedinjenim državam večje ali manjše svote, lansko leto potrošili za oboroževanje ogromno svoto \$1,600,000,000. Ako se čudimo, kje morejo ti narodi spraviti skupaj \$250,000,000, se moramo še bolj čuditi, kje in kako so dobili \$1,600,000,000 za skoro nepotrebno oboroževanje. Vzemimo na pr. en sam vzgled:

Italija bi morala glasom pogodbe plačevati Zedinjenim državam \$15,000,000 letno na dolg. In dočim je laška vlada izjavila, da ji je nemogoče spraviti skupaj to svoto, pa je z lahkoto dobila skupaj \$245,000,000, kar je potrošila v enem samem letu za svoje vojaštvo. In Italija vsaj na zunan se najbolj poganja, da bi nastala splošna razorožitev vseh narodov na svetu.

En narod se oborožuje edino iz vzroka, ker se oborožuje tudi njegov sosed. Italija trdi, da jo obdajajo močni sovražniki, in enako trdijo njeni sosed, da vidijo v Italiji nevarno nasprotnico. Noben narod se neče začeti razoroževati, dokler nima trdne pogodbe, da se bo razorožil tudi njegov sosed. Ker pa nihče ne začne, se oboroževanje vrši naprej, denar za to se zlahka najde, toda medtem zastajajo plačila na vojne dolgove.

V resnici mora biti nekaj narobe z današnjim civiliziranim svetom, ki se oborožuje še dvajset let po najstrašnejši vojni v svetovni zgodovini, edino le, ker eden drugemu ne zaupajo, da zapravljajo tisoče milijonov na leto, da preprečijo, kot trdijo, novo svetovno vojno, ki se pa v resnici lahko vsak čas začne.

Predsednik Hoover je že parkrat določno namignil kongresu, da on ne bi nasprotoval črtanju vojnih dolgov, če ne že vseh, pa vsaj deloma. Toda kongres je zadnje dneve tozadevno podal tako jasno izjavo, da je moral Hoover umolkneti, in so mu zaprti vsi izhodi, katerih bi se sicer moral poslužiti, ako bi hotel kaj doseči.

Res pa je, da če Hoover potem svojega zastopstva na svetovni razoroževalni komisiji kaj doseže glede razoroževanja, da je mogoče, da kongres ponovno vzame v pretres in začne študirati predlog glede črtanja vojnih dolgov. Ako n. pr. Francija obljubi letno znižati proračun za \$50,000,000 in ta denar plačati Zedinjenim državam na dolg, se zna zgoditi, da bi kongres kmalu ostale svote odpustil. V nobenem drugem slučaju Amerika ne more posredovati.

Evropa mora najprvo opustiti oboroževanje v taki meri, kot ga nadaljuje zadnjih dvajset let po svetovni vojni. Kakor hitro to stori, bo Amerika pripravljen govoriti o črtanju vojnih dolgov, in nič prej, kar je najbolj pravilni korak.

SIJAJNO USPeli KONCERT V LORAINU, O.

Tako lepega večera, kot smo ga imeli v nedeljo 27. decembra v naši naselbini, se nismo imeli. Naše mlado pevsko društvo "Naš dom" nam je pod vodstvom neumornega in talentiranega pevovodja Mr. Louis Semeja priredilo krasen koncert. Zbor sestoji iz vnoškega in ženskega zbora.

Pozdravni govor je imel predsednik S.N.D., Mr. J. Lešnak, nakar je govoril predsednik pevskega zbora, Mr. J. Mramor, ter pozdravil občinstvo v slovenskem in angleškem jeziku. Nato je zaorila iz 62 gr. "Lepa naša domovina." Takoj pri prvi točki smo opazili, da nam koncert obeta obilo užitka, v čemur se nismo zmotili. Potem je zapel mešani zbor štiri pesmi, nakar je nastopil ženski zbor, ki nam je zelo ugajal, zlasti z "Kukavico." Nato so se vrstili solisti: Miss Eisenhardt in Mrs. L. Zorc sta zapeli "V tujini" tako lepo, da sta naju v mislih povlele na rodne trate stare domovine. Na piano je spremljal pevki Mr. Louis Semej.

Arijo iz la Traviata je zapela Miss M. Polutnik s svojim lepevim sopranom, da nas je kar očarala. Nato je zapel pevovodja Mr. Semeja svojo kratko skladbo "Siromak" s svojim priključnim baritonom. Zapel je tako čuteče, da je mnogim izvalil solze v oči. Občinstvo ga je hotelo ponovno slišati, zato je zapel "Ko so fantje proti vasi šli."

V duetu sta nastopila Miss M. Polutnik in Mr. Semej in sta zapela "Kje si moja mati." Kako nas je ta pesem prišla za srce! Saj je Mr. Semej, ki jo je skomponiral, izlil vanjo vso ljubezen in bolest po materi. Občinstvo ju je nagradilo z gromovitim aplavzom in ju ponovno klicalo na oder. Zapela sta jo ponovno in še lepše. Na piano je spremljala Miss H. Zorc.

Nato je nastopil moški zbor, ki je izvajal vse pesmi brezhibno in občinstvo je živahno odobraval njih petje. Potem je zapel mešani zbor tri pesmi, katerih vsaka je bila lepša od druge. Zlasti nam je ugajala "Spet ptice pojo" in pa zadnja "Vinska," ki je bila tako razigrana kot naša srca.

Mala V. Kumše, učenka Slovenske šole je prinesla na oder košaro krasnih svežih vrtnic, ter s krasno deklamacijo izročila pevovodji Mr. Semeju v poklon in priznanje od direktorja S.N.D. Pevovodja se je ves ginjen zahvalil in obljubil, da bo še naprej neumorno deloval za korist naselbine.

LEPO ZABAVO BOMO IMELI V EUCLIDU

Ker ni bilo že dolgo nikakega poročila od naše podružnice št. 32 S.Z.Z., ne smete misliti, da smo popolnoma zaspale. Naše dobre in mlajše članice bodo napravile prav prijetno zabavo, oziroma maškerašno veselico na 17. januarja ob sedmih zvečer. Veselica se bo vršila v šolskih prostorih na Bliss Rd. Delila se bodo lepa darila za maske in sicer za najlepše, najbolj pomenljive in najgrše. Torej ne zamudite tega večera, ker boste imeli dosti užitka in zabave. Posebno pa vabim naše članice, da pridete vse brez izjeme, ker na se je bilo sklenjeno, da plača 50c v društveno blagajno vsaka članica, ki se veseli ne udeležiti. Dajte se pokazati vsaj enkrat v letu. Naj ne bodo vedno ene in iste, sej veste, da je nas vseh dolžnost, kadar je treba skupno nastopiti, da delamo ena za vse in vse za eno.

Opominjam vas tudi zaradi mesečnih sej. Zapomnite si, drage sestre, in plačujte redno asessment. Ako ne morete plačati, pridite vseeno na sejo ali pa na dom tajnice in povejte, da ne morete plačati, pa se bo za vas založilo. Za tisto, ki se sama ne zgleda, se ne bo zakladalo. Opominjam se vas, da pridete na prihodnjo sejo, to je prvi tork v mesecu januarju in poravnajte vse zaostale asesmente. Tako bo odbor mogoče poravnati vse zaostale asesmente in začnemo leto 1932 bolj redno in pravilno poslovati v korist in napredek naše podružnice.

Pozdrav vsem članicam Slovenske ženske Zveze.

J. G.

KQ SMO OBHAJALI BOTRINJO

Dve leti in pol sem že brez dela in brez zaslužka. Zato mi je več kot prav prišlo povabilo na botrinjo, ki sta jo priredila Mr. in Mrs. Vogrig iz 68. ceste v počast svojemu vrvorjenju, v spodnji dvorani S.N.D. Moj prvi pogled je padel na dolge mize ob zidu, ki so bile obložene z vsakojakimi dobrotami, da je bilo veselje za pogled, še bolj pa za žaledec. Tam zadaj za zidom, že veste kje, je bila pa božja kapljica, ki nam je razveseljevala srce. Za izvrstno godbo je skrbel Strugglers orkester, da smo se ob veselih poskočnicah vrteli do rane jutranje ure.

Za botra in botro sta bila Mr. in Mrs. John Massera.

Nato sta nas pa Mr. in Mrs. Vogrig povabila še na Silvestrov večer na njih dom, kjer smo se poslavljali na starega leta in čakali novega. Tudi tukaj smo se veselili do četrte ure zjutraj in smo se razšli prav veseli in zadovoljni. Tako sem imel v dveh letih in pol dva prav vesela večera.

Pozdrav vsem čitateljem tega lista.

Eden navzočih.

ZAKLJUČNO POROČILO IN ZAHVALA POMOŽNEGA ODBORA

To poročilo je sicer pozno ali pomagati se ne da, ker odbor ni mogel prej zaključiti svojega dela, dokler ni dobil vseh nabiralnih pol od posameznih nabiralev nazaj.

Nadaljni darovalci, ki so darovali v pomoč stavkujočim premogarmem so: \$1.00 daroval, F. Žiberna; po 50c darovali: Leo Jeros, N. N., F. Kovič, M. Basko in F. Dacar; po 25c darovala: L. Magič in L. Paul. Skupaj v današnjem izkazu \$3.95. Zadnji izkaz je bil \$387.54, kar znese skupaj nabranega denarja v ta sklad \$391.49.

Odbor se v imenu stavkujočih rudarjev prav iskreno zahvaljuje vsem darovalcem in nabiralcem. Nadalje se odbor zahvaljuje The North American Trust Banki, ki nam je šla na roke in nam brezplačno vodila čekovni račun, in darovala vse potrebno knjižice in listine. To je, kakor gori omenjeno, zaključno poročilo tega odbora. Odbor upa, da kadar bo zopet nanesla potreba, da se bodo stavkujoči delavci obrnili na našo pomoč, da jim

Hrvatski tamburaški zbor "Javor" je zasviral "Triglav korarčnico" in venček štajerskih narodnih pesmi, nakar se je razvila prosta zabava in ples.

Lep večer je bil in želimo si še enakih. Upamo, da nam bo naš mladi pevski zbor v kratkem času podal zopet kaj tako lepega, saj njega pevovodja Mr. Louis Semej je zelo marljiv in je naša dolžnost, da mu damo priznanje in pripomremo do obstanka, katerega zasluži. Tako bomo imeli v naselbini kmalu vse kulturne ustanove na vrhuncu, seveda, ako bomo šli v strnjeni vrsti.

Našega koncerta so se udeležili tudi: novoizvoljeni župan Joseph B. Conley, pomožni okrajni državni pravdnik John M. Harding; iz Clevelanda in Collinwooda pa Mr. Rakar, Mr. in Mrs. Markič, Mr. Drassler in več drugih, katerih imena nam pa niso poznana.

Koncert je bil poln lepega užitka in gotovo ni nikomur žal, da se je udeležil. Dvorana je bila nabito polna, kar znači, da se vse zanima za naš napredek.

Louis Balant.

skupno nastopiti, da delamo ena za vse in vse za eno.

Opominjam vas tudi zaradi mesečnih sej. Zapomnite si, drage sestre, in plačujte redno asessment. Ako ne morete plačati, pridite vseeno na sejo ali pa na dom tajnice in povejte, da ne morete plačati, pa se bo za vas založilo. Za tisto, ki se sama ne zgleda, se ne bo zakladalo. Opominjam se vas, da pridete na prihodnjo sejo, to je prvi tork v mesecu januarju in poravnajte vse zaostale asesmente. Tako bo odbor mogoče poravnati vse zaostale asesmente in začnemo leto 1932 bolj redno in pravilno poslovati v korist in napredek naše podružnice.

Pozdrav vsem članicam Slovenske ženske Zveze.

J. G.

KQ SMO OBHAJALI BOTRINJO

Dve leti in pol sem že brez dela in brez zaslužka. Zato mi je več kot prav prišlo povabilo na botrinjo, ki sta jo priredila Mr. in Mrs. John Massera.

Nato sta nas pa Mr. in Mrs. Vogrig povabila še na Silvestrov večer na njih dom, kjer smo se poslavljali na starega leta in čakali novega. Tudi tukaj smo se veselili do četrte ure zjutraj in smo se razšli prav veseli in zadovoljni. Tako sem imel v dveh letih in pol dva prav vesela večera.

Pozdrav vsem čitateljem tega lista.

Eden navzočih.

ZAKLJUČNO POROČILO IN ZAHVALA POMOŽNEGA ODBORA

To poročilo je sicer pozno ali pomagati se ne da, ker odbor ni mogel prej zaključiti svojega dela, dokler ni dobil vseh nabiralnih pol od posameznih nabiralev nazaj.

Nadaljni darovalci, ki so darovali v pomoč stavkujočim premogarmem so: \$1.00 daroval, F. Žiberna; po 50c darovali: Leo Jeros, N. N., F. Kovič, M. Basko in F. Dacar; po 25c darovala: L. Magič in L. Paul. Skupaj v današnjem izkazu \$3.95. Zadnji izkaz je bil \$387.54, kar znese skupaj nabranega denarja v ta sklad \$391.49.

Odbor se v imenu stavkujočih rudarjev prav iskreno zahvaljuje vsem darovalcem in nabiralcem. Nadalje se odbor zahvaljuje The North American Trust Banki, ki nam je šla na roke in nam brezplačno vodila čekovni račun, in darovala vse potrebno knjižice in listine. To je, kakor gori omenjeno, zaključno poročilo tega odbora. Odbor upa, da kadar bo zopet nanesla potreba, da se bodo stavkujoči delavci obrnili na našo pomoč, da jim

Od Soče do Jadrana

—Aretacije po vsem Primorskem. Z Reke poročajo: Iz Drage pri Trstu je več ljudi zaprtih iz političnih razlogov. Domači jim tu pa tam pošljejo kako denarno svoto, da bi jim olajšali stradanje v ječi. To jesen so policijski agenti poizvedovali po vasi, če je ta ali ona družina dovolj premožna, da more poslati tako ali tako svoto jetniku. Fašisti so torej prepričani, da so delo gospodarskega uničenja srečno dokončali in se čudijo, odkod še usmiljena srca izbrskajo kakšno lirico v pomoč najbednejšim svojcem.

—V nedeljo 15. novembra so podražki fantje napravili v neki gostilni fantovščino, t. j. po starši šegi sprejem mlajših v fantovsko družbo. Naročili so za godca pd. Furlančkovega z Vrhopolj, ki je znan kot fašistovski prijanjač. Prišel je, pa je cele pol ure nalašč drgnil samo fašistično himno "Gionivezzo", da bi fantje izzivali. Zahtevali so, naj zasvira tudi kaj drugega, on pa venomer Gionivezzo. Fantom je pošla dobra volja in so godca pošteno sklestili. Drugi dan je dvignil svoje kosti in šel v Vipavo tožiti. Aretiran je bil Miklavž Renner, 5 fantov pa je pobeignilo z doma.

—V nedeljo 22. novembra so v St. Vidu pri Vipavi fantje sedeli mirno v gostilni. Prišli so zraven trije domačini-fašisti in začeli izzivati. Bili so tepeni, pa dobro. Nekateri fantje so bili potem aretirani.

—Konfiniran je v Campobasso v Južni Italiji Ignacij Križman iz Gorice, bivši učitelj, sedaj vodja odvetniške pisarne pri dr. Medvedčaku. Konfiniranca je spremlja v prognanstvo njegova soproga. G. Križman je bil konfiniran za tri leta.

—Goriški viceprefekt Spasiano je prestavljen v Bolonjo, vicekvestor Barile pa v Ravenno, kjer je za prefekta njegov prijatelj Dompieri, bivši goriški prefekt. Obe prestavi se tolmačita v smislu poostitve kurza proti Slovincem.

—Konfinirana v lastni vasi je bila gospa Pavlina Srebotnjak, žena trgovca v Lokvi na Krasu, in sicer za dobo 2 let. V tem času se ne sme ganiti iz domače občine brez dovoljenja orožnikov. Gospa je bila klicana pred prefekturno komisijo v Trst, kjer so ji izrekli policijsko svarilo. Obdolžena je, da je neki materi z česom namignila, naj nikar ne pošilja svojega otroka v italijanski otroški vrtec. Čeprav je mati sama izjavila, da to ni res, je bila gospa obsojena. Fašisti so se hoteli znesti nad nekom, ker je številno otrok, vpisanih v vrtec padlo več kakor za polovico.

—Beda v Trstu. O veliki brezposelnosti v Trstu priča n. pr. sledeči primer: Neka firma na Kersu je razglasila v časopisu, da sprejme praktikančino za urad; prigrasiti da se je to in to uro. Ponujat se je prišlo 73 deklet hkratu. — Neka druga firma je iskala dečka za postrežnika. Ob določen uri je bila na cesti dolga vrsta mladeničev kakor med vojno pred vratni aprovizacije. Firma je vzela enega za 5 lir tedenske plače. — Pri tobačnih tovarnah se naprej odpuščajo delavske trume. Zdi se, da bo vsa tobačna industrija sploh prenehala z delom. — Lojd je nedavno odpustil okrog 100 delavcev. — Pred vratni uradov za brezposelnost se gnetejo stotine in stotine delavcev, da bi bo z izjemo volje preko morja, potovali v Belgije peš v belgijski Kongo v Afriki. Pot je dolga približno 10,000 kilometrov. Potovat mora brez denarja. Čas čudaški milijonar je že svoj čas napravil skoraj enako pot. Ko je bila njegova mati bolna, se je zaobljubil, da bo potoval peš v Rim, če ozdravi. Ko je mati ozdravela, je mladi baron izvršil svojo obljubo.

ljajo z Rdečim križem v bolnišnico.

V tobačni tovarni v Trstu so določili, da sprejmejo spet nekaj delavk na delo, a tedensko plačo znižajo od 52 na 41 lir V skrajni bedi se hodijo delavke tudi same ponujat za 5 lir dnevne plače.

—Na grobu Bidovčeve matere pri Sv. Ani v Trstu stražijo policijski agenti že tedne in tedne. Ko je nekoč neka gospa posikalala ta grob, je pristopil koj agent in jo zapisal. Agenti se oblačijo v vsakovrstne tipe in ogledujejo ljudi, ki prihajajo v bližino groba.

—Po tržaških šolah so morali vsi Balile in Male Italijanke prinesiti po 5 lir v šolo za društvene namene. Otroci morajo prinašati tudi denar za zimsko preskrbo brezposelnih in devedevdeset drugih zbirk. Starši so nevoljni, ker je že doma dovolj trda za denar. Sploh se fašistovska šola zelo specializira na "denarništvo." Pri tem pa imajo učitelji beraško plačo 400 lir na mesec; ravnatelj-nadzornik ima 700 lir.

—Novice iz Primorja. Sado-vi fašistične vzgoje. V Vipavi so se balilci naučili laško sramotilno pesem proti Jugoslaviji, katero v pesmi kličejo "Čukoslavlja" in proti vipavskemu dekanu Breitenbergerju, ki da ga bo treba ubiti, prej da ne bo miru. Tako reč so se učili v balilskem društvu ali v avantgardi fantiči, ki so še pred par leti slušali krščanski nauk v šoli, otroci slovenskih staršev. To skrpucano pesem so tulili javno po trgu. Baj je jih je ptem ustrahoval in po zaslugi ozmerjal neki laški oficir, ki se mu je gabilo poslušati take izbruhe fašistične mladinske vzgoje.

—"Gospodarstvo" fašističnih komisarjev. Znan trik fašistovski podestav in tajnikov je naročanje tiskovin za občinske urade. Nekatere tiskarne dajejo tem gospodom provizijo od naročil. Da bo provizija čim večja, naročajo gospodje velikanske skladišnice tiskovin in si vedno umišljajo nove formulacije za blagor domovine. Ko se novi formulaciji uvedejo, se stari požgo v občinski peči. Tako se godi, da gredo iz občinskega premoženja letno težki tisočaki samo za nepotreben papir. Kontrolni uradi tega nič ne skušajo preprečiti. Čim prej bo slovensko ljudstvo na beraški palici, tem bolj za slavo in čast fašistične Italije.

—V Vipavi je bivši socialistični župan privarčeval okroglo pol milijona denarja. Fašisti so po prevzetju občine vnoviči še za kaka dva milijona občinskega imetja. Vse to so zafrčali, tako da so zdaj že zadolženi, seveda ne na črno srajco, ampak na ubogega kmeta.

—Idrija. Nedavno so razne rudarske družine (17 po številu) prosile rudniško upravo za stanovanje v erarskih hišah. Rabilo so nova stanovanja bodisi zato, ker so družine narastle, bodisi ker so bila stara stanovanja slaba in vlažna. Rudniški komisar Plinio Muto je izjavil, da bo dal stanovanja samo takim, ki si menjaajo primke.

ČUDEN DVOBOJ

V Hartford, Ala., sta bila policijski načelnik Roney in bivši župan Radford v smrtnem sovražstvu že nekaj let. Nekega jutra se ustavi pred hišo bivšega župana mestni voz za popravljane cest in začne z velikim ropotom svoje delo. To je bivšega župana tako razjarilo, da je hitel k policijskemu načelniku in zahteval od njega, da takoj ukaže prenehati z ropotom pred njegovo hišo. Policijski načelnik ne reče nobene besede, ampak položi levo roko na ramo svojega smrtnega sovražnika, in ta položi svojo levo roko na ramo policijskega načelnika. Z desnico pa sežeta vsak po svoj revolver in eden drugega ustrelita.

Če verjamete al' pa ne.

Janez in Micka sta se sprehajala po polju in se pogovarjala, kako bosta gospodarila, kadar dobi on posestvo "čez" in bo Micka prišla za "ta mlado" k hiši. Hotela sta iti po stezi preko travnika, ko opazita, da se tam pase na prostem velik bik. Micka hoče iti naprej, a Janez jo zadržuje, češ, da bi ne bilo zdravo preveč se približati biku. Janezova korajža se pa Micki nič ne dopade, pa mu to tudi takoj pove, rekoč:

"Vidiš, pravkar si mi rekel, da bi zame tudi smrti zrl v oko." "Smrti že," odgovori Janez, "ampak tistile bik je pa živ."

Med možem in ženo je prišlo nekaj narobe in mož ji začne naštevati njene slabosti in navade. Ker je možiček brez spratno rabil svoj jezik, mu pravica ni mogla v besedo, pa je napravila bojno zvijačo na ta način, da je zakrilila z rokami, se zgrudila na tla in z obupnim glasom stokala: "Vode, vode — omledlela bom!"

Mož je pa tudi to njeno zvijačo poznal, pa reče: "Aha, tudi ta tvoj 'trik' poznam. Saj so mi ljudje pripovedovali o njem še predno sva se vzela."

"Kaj?" zavpije ženica in skoči popolnoma zdrava pokonci. "Kdo ti je to rekel? Pri tej prici mi povej kdo me je opravljal?" Možiček se je pa samo pritaženo smejal in ženica je izprevidela, da se je vjela.

Možak je kupoval zimsko suk-njo. Pretipal je blago od vseh strani in končno vprašal trgovca: "Ali je trdno blago v tej suk-nji?"

"Če vam pa rečem, da boste sukno lahko do sodnega dne nosili, potem jo pa pustite lahko še obrniti," odgovori prepričevalno kupec.

Mož dobi delo v pivovarni in par dni zatem vpraša njegovo ženo sosedo:

"No, kako pa kaj dopade tvojemu možu delo v pivovarni?" "Ne vem! Do sedaj ga še nisem mogla vprašati o tem, ker še ni bil trezen."

Jetnik bere časopis v ječi, pa vzklikne:

"Ali je to kaka pravica na svetu! Tukaj berem, da je nekdo pri zlogometni igri zlomil neke-mu igralcu tri rebra, enemu je zlomil nogo, tretjemu pa čeljust — pa ga celo mesto slavi, kako imeniten igralec da je. Jaz sem pa dobil tri mesece ječe, ko sem ongovemu hlapcu izbil samo en zob!"

"Samski človek je pa res velik revež! Nobenega človeka nima, da bi mu potožil svoje križe in težave."

"Ravno narobe! Samski človek sploh nima križev in težav!"

"Ali se ti tudi tvoj mož vedno laže?" vpraša sosedo.

"Nak, včasih se mi zvečer ne ljubi izpraševati ga kje je bil."

Boležar je bil zelo sramežljiv in plašen in ni mogel dobiti dovolj korajže, da bi bil povedal lepi Kunigundi, da jo ima rad. Ne-koč se pa vseno toliko opogumi, da ji prinese lep šopek.

"O, kako je lep," je menila Kunigunda in pritisnila Boležarju na usta vroč poljub.

Boležar je kar zazijal, nato se pa obrne brez vsake besede in hoče skozi vrata.

"Ali sem te razžalila?" ga vpraša Kunigunda.

"Ne, ne, grem samo še po en šopek."

DVAJSET LET MED CLEVELANDSKIMI SLOVENCMI

J. J. Oman

Lej ga, lej ga! Ferjanov Matevž že ugovarja, da gornji naslov ne odgovarja mojim dopisom. Hipno res ne odgovarja, ker do sedaj še nisem nič pisal o clevelandskih Slovencih, pač pa le o enem minnesotskem Slovincu. Malo potrpi, Matevž, pridem kmalu v Cleveland. Naj bo to, kar sem pisal do sedaj, recimo, predgovor.

Prišli smo do nove maše zadnjic. Predno pa zapoje kdo "glorijo," se pripravi. Predno se pripravi ima poklic. Dovolite, da v par besedah še izrečem besedo glede poklica.

Ponavadi pride poklic za duhovski stan še v mladih letih. Ne tako "Simnovemu Čanu." Ko je bil star že 21 let, ni se prav nič slutil, da bo kedaj pel novo mašo. Sanjal pa je, kako bo enkrat vodil hitro bežečo lokomotivo čez minnesotske in dakotske planjave. Tudi je bil že na potu v to smer. Kot triletnega vajenca za strojevodski poklic, ga Gospod zgrabi za uho in ga zasuje na drugo pot. Hipno mu je šinila misel in želja v glavo, da bi šel v šolo. S potrpljenjem benediktinskega zavoda, St. John's College, in s tolikšno pomočjo, kolikor jo je bilo staršem sploh mogoče dati poleg deseterih drugih otrok, se je zmuzal skozi vsa šolska leta ter prišel ven na drugem koncu, čez glavo obdan z dolgovi, katere je še petnajst let pozneje poravnal. To omenim zato, da bi nikdo, ki se čuti poklicanega, pa je mogoče že v letih, ne rekel: "Je prekasno!" ali pa: "Sem presiromašen!" Pogum in korajžno naprejš! Čeprav je figa v žepu in si reven, kakor cerkvena miš.

Po dolgih trudih in precejšnjem naporu, je konečno napočil zaželjeni dan 27. decembra leta 1911. Moji dobri starši, so bili takrat še živi in zdravi in razume se, zelo veseli. Mati je, odkar pomnim, vedno želela in molila za to, da bi eden izmed njenih številnih otrok (bilo nas je enajst) bil poklican k oltarju. Vsa četa razum enega, ki je bil že oženjen in je bival na daljnem zpadu, dva pa sta umrla, se je bila zbrala na domu skupaj. Pet bratov je tvorilo pevski kor in so pod vodstvom Rev. Francis Misija odpevali pri slovesni novi maši.

"Mal bolj švih je blo," je rekel profesor dr. John Seliskar po maši. To sem čutil sam. Kake "Kranjske fante" bi bil bolj krepko zapel, kakor pa "Dominus vobis cum." Toda šlo je pa le, in ko je bila maša izpeta in smo prišli iz cerkve, se je zgloščilo več sorodnikov, kakor pa sem mislil, da je ljudi v celi Minnesoti. Nikdar se sorodništvo tako daleč ne raztegne, kot ravno ob novi maši. Do 34 kolena vsi trdijo, da so v sorodu. Vsi hočejo oseben blagoslov in druge pozornosti.

Mimo so bili božični prazniki. Mimo tudi nova maša in vsi "hosana" klici. Že drugi dan po novi maši me je prebudilo pismo sledeče vsebine: "You are hereby appointed to be assistant to Rev. Bartholomew Ponikvar, at St. Vitus church in Cleveland, O. Bring your papers of ordination along and report for duty on Jan. the 6th. The Rt. Rev. Bishop bids me to congratulate you on your ordination to the priesthood and sends you his episcopal blessing. Very sincerely yours in Christ, William Scullen, Chancellor."

Kar na kratko pomeni: "Imenovan si za kaplana k sv. Vidu in pomočnika Rev. Jernej Ponikvarju. Glej, da boš na mestu 6. januarja, itd.

To pismo me je malo potreslo vsekako. Do sedaj sem bil vedno za hlapca. "Kaplan," to se sliši nekam resno. Ko pokazem pismo domačim, se je pričel veliki četrtek. Mati je

jokala in tarnala, da grem tako daleč. Oče je gledal resno pred se. Vsi drugi pa so se skušali kazati mirne, četudi se jim ni popolnoma posrečilo. Ali se spominjate, kako je bilo, ko ste se poslavljali iz starega kraja, od doma? Tudi jaz sem se poslavljaj iz "starega kraja."

Tretjega januarja, takoj popoldne, so naložili mojo skromno prtljago na sani. Konji so nestrpno čakali, ker je vladal še vedno hud mráz. Še en poljub jokajoči materi. Še en stis očetovi že oveneli roki, bratom in sestram, in odšel sem za vedno iz očetove hiše, iz hiše, v kateri sem prebil srečno mladost.

Pot do železnice in najbližje postaje se vleče nekako 8 milj. Ob 3. popoldne ima priti vlak. Na postaji smo pravočasno. "Ticket to Cleveland, Ohio, please." Železniški uradnik me pogleda, kakor, da ni razumel: "To Cleveland, Ohio?" "Yes, sir!" "Pa si se daleč napotil." "Moram, kamor me kliče dolžnost in predstojniki." "Misliš, da boš zadovoljen?" "Ne vem," sem odgovoril na kratko. Človek ob takih prilikah ni razpoložen za pogovor. "Well, I wish you success." "Thank you kindly."

"Vlak prihaja," me opozori brat Frank. Res, v daljavi se že vidi val belega dima, ki se v mrzazu vali iz lokomotive, ko drvi čez široke planjave med njivami in travniki. V hipu je hropeč stala na postaji. Še en "z Bogom" bratu in vlak se je začel zopet pomikati proti St. Paulu, Chicagu in Clevelandu. Bilo mi je težko pri srecu in nekak hentanega megla mi je silila v oči in grlo se mi je polnilo, da sem moral nehoti požirati. Spomnil sem se na brevir, katerega se nisem tisti dan opravil. Posegel sem po knjigi in, ker ni bilo druge družine začel sem se pogovarjati z Bogom, kar je kmalu pregnalo domotožje. Noč je legla na zemljo, vlak pa je hitel dalje in dalje od doma v temno noč, prav tako, kakor bi hotel čim preje iznebiti se svojega bremena. V St. Paulu sem se vlegel v posteljo. "Prvič bom spal na vlaku nocoj," sem si mislil, pa sem se motil. Legel sem res prvič v posteljo na vlaku, toda spal nisem. Kdo naj spi pri tem rukanju, cviljenju, gromu in vrišču. Če me je večsih utrujenost premagovala, je pridrvel od nasprotni strani drug vlak ter s strašnim hrúščem in trusčim zgrmel mimo, da sem poskočil v postelji in se stresel, kakor da me je butnil vlak v hrbet. Nato je zavrisnil prav tako, kakor sem pozneje slišal kranjske fante vriskati, ko so ponoči šli mimo župnišča po Glass Ave.

Nekako ob osmih drugo jutro smo prišli v Chicago. Izmotal sem se iz postelje in se konečno oprostil raznih kocov in rjuh. Umil in pripravil sem se, da vidim Chicago, to čudo, o katerem sem tolikrat bral in čul pripovedovati. Bil sem kmalu popolnoma razočaran. Zakajena je bila tista Chicago in prav nič podobna tistim slikam, ki sem jih imel v spominu od drugih. Ob železnici so menda vsa mesta enako črna in zakajena in neveljavna drugim razun "večnim popotnikom," po domače trempom.

"Chicago! Chicago! As far as we go!" je kričal železniški uslužbenec. Maševati nisem mogel to jutro, ker se nisem vedel kam obrniti. Ostal sem na postaji, popil malo kave in se kmalu vsedel na krasni New York Central vlak. Takega še nisem videl. Tam na zapadu nimajo takih, ali vsaj takrat jih še niso imeli. Tukaj se je peljalo gladko, kakor na kaki ladji. Vsedel sem se k oknu, da bi gledal svet in opazoval mesta, mimo katerih smo hiteli. Obljubil sem namreč domačim,

JOHAN BOJER IZSELJENCI ROMAN

Ana strmi v njiju. Karen ji ma odgovori. Ne, ni prišel.

Potem dospeta Kal in mlajši fant in vprašata isto. Utrujevati in umazana sta, ker sta cel dan tekala po razmeščani zemlji. Da, da, potem pač morata nekaj jesti in se spet napraviti na pot.

Proti večeru sta Morten in Simen zagledala Pera. Ampak Per je pričel mahati z rokami in kričati in se rotiti, da jima bo polomil vse kosti, če se mu približata. "Ah, kar daj!" pravi Morten. Kmalu nato zagleda Per tudi Ola Vateja in učitelja Joja, ki prihajata od druge strani. In spet maha z rokami in jima kriči isto. Vendar Ola se ne da prestrašiti. Ko je Per napaden od dveh strani, zbeži v tretjo. V teku izgubi klobuk, a se ne zmeni za to. Zagazi v mlako, se vdre do bokov, pade na obraz in obleži, kakor je dolg in širok, pa se pobere prav tedaj, ko ga drugi dohitijo. Tedaj se obrne, jih pogleda, zatuli, da naj ga pustijo v miru in divje maha z rokami. "Kar približajte se!" Obraz mu je spačen od jeze. "Kaj vraga hočete od mene!"

Ustavijo se nekaj korakov od njega. Morten ga poskuša pomiriti.

"Poslušaj Per, pojdi z nami domov k Ani in k otrokoma."

"Molči!"

"Ali si jezen, Per? Da, saj sem bil sam večkrat, ali to tukaj vendar ni ničemur podobno. Pojdi, Per, z nami, s svojimi tovariši in spet bomo dobri prijatelji."

Tedaj pa Per zagleda Simena. "Da, vraga, ali ne stoji tam oni smrkavec in se mi pači!" In naenkrat plane naprej in naravnost nanj. Zamahne s pestjo in pobli bi ga bil na tla, ali o pravem času se oni drugi skloni. V prihodnjem trenutku plane Ola na Pera, prav tako Morten, tudi učitelj priskoči. Toliko jih bo vendar kos enemu samemu? Vendar opraviti imajo s Perom —vzravna se in se jih otrese. He, torej tako me mislite. Per je nekoč na Loftih izpraznil gostilniško sobo polno ljudi. Morten zakliče Olu, naj ne udarja. Sam krvavi iz ust. Še se borijo z njim, ali preden se prav zavedo, je Per spet prost in skoči v stran. Tedaj zakliče Morten, kot predstojnik občine: "Če se nočeš vdati, Per, in se obnašati kakor dostojni ljudje, te vržemo pri prihodnjih volitvah iz občinskega sveta. Torej si poslednjikrat pomagaj pri imenovanju župnika."

Per se obrne k njemu in š-

da jim vse popišem. Toda utrujenost radi bdenja zadnje noči me je zazibala kmalu v prav sladko spanje. Prebudi me glas: "Ticket, please!" Hitro začnem tipati po žepih, a lista ni nikjer. Konduktar čaka in gleda, in konečno, ko le ni nič, se nasmeje in pravi: "Ako ga najdeš, daj mi ga ko se vrnem." Po dolgem brskanju sem vozi listek našel v najbolj skritem žepu, kamor sem ga bil vtaknil da ga ne bi izgubil.

Drveli smo naprej proti mojemu cilju. Zimsko solnce je izšlo, mežavo pogledalo na zemljo in se zopet skrillo, kakor da ni ničesar toliko zanimivega, da bi bilo vredno gledati. Tudi jaz sem se naveličal gledati s snegom pokrite kraje in gola drevesa, in kmalu zopet zadremal. Ko se prebudim, je bila že noč drugič odkar sem šel od doma, legla na zemljo ter zagrnila vse v svoj skrivnostni črni plašč. Skrbeti me je začelo, ali me kdo pride čakati na postajo. "Ej, bom že prišel kako," sem dejal sam sebi, ko se začuje klic: "Cleveland, Union Station! Cleveland!"

(Dalje drugi teden)

roko zastrmi. Grožnja je učinkovala. Raztegne ustnice, obraz se mu spači. Vendar obstane, pusti jih k sebi, dovoli, da ga Morten prime za suknjo. "Pojdi domov, Per. Pokaži vendar, da si pameten."

In Per nekaj godrnja, vendar gre z njimi. Gre počasi, vendar gre. Dokler znova ne opazi Simena. Tedaj zamahne bliskovito in ga zadene na glavo, da se oni opoteče. "He, vraga, kako to dobro dene. Ampak poslušaj, Morten—ti si dostojen človek, poslušaj me! Zveži mi roke. Če nočeš, da ubijem tega žrebca, vzemi vrv in me zveži. Pogledj!" In ponudi mu obe roki.

Najbolje je bilo ugoditi mu. In z rokami, zvezanimi na hrbtu, je hodil orjaški mož med tovariši preko prerije. Dolgo so hodili. Morten je pripravil Pera do tega, da je pojedel nekaj njegovega živeža. In moral mu je vtikati v usta kosček za kosčekom. Potem so spet šli dalje.

Ko pa so se končno približali naselbini, je Per obstal in se pričel smehljati. V zadregi in brez pomoči.

"Ne, ne," je rekel, "saj je vendar preneumno, da bi prišel tak domov. Kje je Simen? Ah tako, pobral je pete. To je sreča zanj. Da, da, potem me spet lahko razvežete."

Ko pa se je v mesečini toliko približal koči, da je zagledal Ano in otroka, ki so stali tam in čakali, se je hipoma ustavil. "Vraga, tam je ona!"

"Torej pomisli, kaj si mi obljubil," je rekel Morten in ga je skušal potegniti s seboj.

"Saj moraš vendar priti domov in pojesti svojo mlečno kašo!" ga je vabila Ana in se poskušala napraviti, kakor da ni ničesar bilo.

On pa se je samo spačil spričo takega nesramnega obnašanja. "Pripelji mi fanta, Ana, ne najstarejšega, tega si lahko sama obdržiš, ampak mlajšega, Pera. Njega hočem imeti. Pripelji mi fanta pri tej priči! Potem bom šel svojo pot!"

"Bog pomagaj!" je zaihtela Ana in se ozirala od enega do drugega.

"Ali slišiš, Ana! Pripelji mi fanta. Mlečno kašo lahko daš Simenu!"

Per je stal tam v mesečini, obkrožen od tovarišev, od katerih sta dva držala vrv v rokah. Nihče ni vedel kaj početi. Nazadnje je Karen Skaret počasi pristopila k Peru. "Per," je rekla. "Poslušaj me, Per, mislim, da je najbolje, da greš nocoj z menoj. Lahko spiš pri nas na tleh. In potem se bosta ti in Ana jutri pomenila o celi stvari."

"Ah, ti si, Karen, in tako pozno ponoči hodiš okrog!" In Per se je pričel zopet smehljati in sramovati. "Da, s teboj bom šel domov. Vendar ali ne moreš

vzeti mojega fanta s seboj?"

"Ne, o tem se bomo pomenili jutri. Pojdi, Per!"

Morten je rekel Kalu, da se morajo delati, kakor da so popolnoma prepričani, da bo Per ponoči mirno spal. Vendar kljub temu bolje, če nekoliko mož straži v bližini.

To noč sta ležala Anton Noreng in Morten na straži v Kalovem hlevu. In vse je bilo dolgo časa čisto mirno. Per je bil dobil posteljo fantov. Spočetka je ležal in spal in spal. Proti jutru pa je hotel vstati, hotel je ven in takoj po svojega fanta. Ali saj je bilo nemogoče pustiti ga tja. Kal je poizkušal, da ga zlepa spravi zopet v posteljo, ampak ne, Per je hotel iz hiše. Karen je vstala, prišla in mu prigovarjala. Sinovi so vstali s poda, kjer so jim bili postlali. Vsi so mu prigovarjali, ampak nič ni pomagalo. Sunil jih je v stran in odprl vrata. Ali zunaj od hleva sta prihajala dva moža, pripravljena, da mu zastavita pot.

Tega jutra ni nihče pozabil. Pet mož se je rvalo in borilo z orjakom. Še huje je bilo, ko so ga spravili v hišo. Karen in dekleta so pobegnile. Nastal je hrúšč. Sipe, posode in lonci se se drobili. Prevračali so klopi in hodili po njih. Najhuje morebiti pa je bilo slišati, kako je Per tulil kakor žival. Končno so ga podrli na tla. Ali zdaj so ga morali skrbno zvezati in to pot proti njegovi volji. Obležal je na tleh in klical na pomoč. Nato je zdivjal in se skušal oprostiti. Nazadnje je pričel jokati. In ko so eno ali dve uri sedeli pri njem, so opazili, da je končno spet zaspal.

Drugi dan so ga spravili k Antonu Norengu v koč. Tam je bilo več prostora. In odslej sta morala neprestano sedeti dva moža pri njem in ga stražiti.

Župnik je prišel, ampak Per je poskočil, da se je oni preplašeno umaknil skozi vrata.

Prišla je Ana, obokana in zmedena. Ko je stopila skozi vrata, je sedel Per na klopi. Tedaj pa je planil pokonci in začel divjati: "Pojdi, Ana, pojdi, da vraga vendar. Pojdi, preden si oprostim roke!" In trgal in trgal je vrvi.

Ko je prišel Kal nekega jutra z nočne straže domov in ga je Karen vprašala, kako gre Peru, ni odgovoril. Sedel je za mizo in poizkušal pogoltniti grizljaj, ali naenkrat so mu planile solze iz oči. Zmajal je z glavo. "Bog obvaruj vsakega pred čim takim," je rekel.

Nekaj dni pozneje se je počasi pomikal prerijski voz preko ravnine proti mestu. Štirje možje so šli z njim. Per je sedel v vozu, zvezan na rokah in nogah. Zdal pa zdaj je zakril in prosil, naj mu zavežejo trak okrog oči. Ravnina, rav-

nina, ravnina ga je vpijala vase. Vse se je vrtelo in vrtelo pred njim. Hej, jo, vozil se je na vrtljaku in se je moral trdno oprijemati, da, da, morebiti je bilo vse samo zabava. Pel je in se smejal. Ali trenotek nato se je spet jokal. "Moj Bog, kaj bo vendar z Ano? Kam me peljete? V blaznico? Ah, ne, ali sem res tako nor? In Ana in ... in fant? Mali Per? Kako se jima bo godilo. In jaz sem letos kupiti konje, ah ne—ne peljite me v blaznico. Pomislite na Ano!"

Ob prihodnjih nedeljah je sedela Ana prav zadaj v mali cerkvi in skrivala skoraj ves čas obraz v dlaneh. Ko so drugi peli, so jo slišali ihteti. Ko je župnik pridigal, so slišali stokanje mlade žene, ki je ves čas sedela sklonjena in zatopljena vase.

Simen je ostajal doma. Gradil je na bratovi hiši in je bil namenjen, da odpotuje, brž ko bo dozidana.

(Dalje prihodnje)

DNEVNE VESTI

Slovenska šola

Vodstvo St. Clair Library nam poroča, da bo imelo v torek, 12. januarja, lep slovenski večer, ko nastopijo učenci in učence Slovenske šole S. N. Doma, pod vodstvom Mrs. Antoinette Simič. Predvsem bo otvoril prireditelj Mr. Ivan Zorman, slovenski pesnik, skladatelj in učitelj. Imel bo pomemben nagovor na navzoče. Potem pa deklamira Daniel Pustotnik "Domovina," delo Ivan Zorman. Josephine Modic zapoje Simon Jenkovo "Mati," Frank Drobnic pa Zormanovo "Vrabeč." Solarji II. in III. razreda zapojejo "Mlinček" in "Konjiček," iz IV. in V. razreda pa "Popotnik pridem čez goro." Sleđi igra enodejanka "Dete je bolno." Nastopijo: Martha Modic, Mary Brezar, Josephine Znidaršič, Mary Modic, Viktorija Špešić, Lovrenc Ogrinc. Končno se vrši slovenski ples v narodni noši. Na harmoniko igrata brata Milan in Alphonse Germ. Vstopnine je prosta. Rojaki, pridite!

Henry Ford slabo skrbi za svoje uslužbence
Washington, 4. januarja. S. M. Levin, znani sociolog iz Detroit kolegija, je pred zborovanjem narodnih ekonomov imel oster govor proti Henry Fordu radi njegovega nastopa v tem času depresije. Ford je tekom krize pač govoril večkrat v vznešenih besedah v korist delavcem, toda ostalo je vse pri besedah. Doslej Ford še nikjer ni sodeloval s kakim pomožnim odborom za podporo brezposelnim. V istem času, ko je Ford govoril, da se mora pomagati, je vsa ka izmed njegovih delnic, kate-

rih ima 172,645, prinesla \$257.-52 čistega dobička, in Fordovo ime se ne blesti med imeni, ki so v večjih svotah prispevali za revne družine.

Smrtna kazen za črnca, ki je kradel čevlje

Winston Salem, North Carolina, 4. januarja. Tyre Taylor, črnc, ki je bil spoznan krivim, da je vlomil v sobo spečega dekleta in ukradel njene čevlje, je bil obsojen na smrt. Slučaj je sedaj predložen governerju za pomilostitev, kar je sam sodnik, ki je roparja obsodil na električni stol, priporočil. Sodnik je moral Taylorja obsoditi na električni stol, ker je bil Taylor spoznan krivim ropu prvega reda, za kar se kaznuje v državi North Carolina s smrtno kaznijo.

Take novice bi tudi v Clevelandu potrebovali

Colorado Springs, Colo., 4. januarja. Blagajnik tega mesta je naznanil ob novem letu, da se nahaja v mestni blagajni za vsakega prebivalca mesta, bodisi star ali mlad, \$17.77. Vsi dolgovi mesta so plačani, poleg tega je pa preostanek \$589,200.97. Davki se bodo znatno znižali. Ako Cleveland izvoli Millerja svojim županom, bomo imeli prihodnje leto lahko enako veselo poročilo.

Lepo darilo družbe odjemalcev za novo leto

Penn Yan, N. Y., 4. januarja. Vsak odjemalec tukajšnje električne družbe je dobil račun od kompanije, in na računu je bilo tiskano—plačano. Kompanija je vsem odjemalcem opustila za novo leto račun za porabljeno elektriko. Skupni račun je znašal \$7,500.

Podružnica št. 49 SZZ

Podružnica št. 49. Z. Zvezje je izvolila sledeči odbor za leto 1932: predsednica Antonija Gnidovec, podpredsednica Cecilija Bradač, tajnica Nettie Stusek, 1066 E. 222nd St., Euclid, Ohio, blagajničarka Frances Kosten, zapisničarka Louise Pengel. Nadzornice: Louise Pevec, Angela Kral in Marion Slokar. Seja se vrši prvi tork v mesecu pri sestri Mary Gombač, 22251 Arms Ave.

Skupna družba

Neumorno delujoča skupna družba fare sv. Vida priredijo prihodnjo nedeljo, 10. januarja, veliko plesno veselico in zabavo v Grdinovi dvorani. Začetek veselice je ob 7. uri zvečer. Vstopnina samo 35 centov. Ta družba so s svojim delovanjem zadnje čase doprinesla že mnogo tisoč dolarjev za novo cerkev sv. Vida, in tudi to pot vljudno vabijo vse farane in njih prijatelje k največji udeležbi. Ne samo, da boste imeli izvrstno zabavo, pač pa boste tudi pomagali s skupnimi močmi skladu za novo cerkev. Zrno do zrna, in kamen do kamna!

Listnica uredništva

Naročnik. Pojdite k sodniku Silbertu v novem sodnem poslopju na Lakeside Ave. in prepričani smo, da boste dobili za devoto veliko ceneje, ako ne zastoj. — Prijatelj. Ker nam niste poslali pravega imena niti naslova, vam ne moremo odgovoriti. Uredništvo vedno želi vedeti, s kom ima opravka.

* Ob rusko-perzijski meji je zbruhnila kuga.

MALI OGLASI

Dve sobi

se oddasti ženski ali fantom. Vprašajte na 1187 E. 61st St. (5)

Ženska želi

dobiti kakoršnjakoli delo. Je srednje starosti. Kdor ima kaj raj sporoci na 443 E. 160th St. (5)

Proda se

Proda se pohištvo za 5 sob, kjer se lahko dobi tudi dobro stanovanje. Pohištvo je dobro ohranjeno in se poceni proda. Za naslov se pozve v uradu tega lista.

Prizor iz Harlan, Ky., kjer so bili zadnje čase boji med raznimi premogarskimi unižami in okrogno oblastjo. Na levi je družina, ki ima na sebi edino obleko, ki jo poseduje in s skrbjo zre na bližajočo se zimo. Na desni je pa kraj v bližini Everts, Ky., kjer so bili iz zasede ustreljeni štirje šerifovi deputiji.

LIAM O'FLAHERTY

NOČ PO IZDAJI

Roman

"Pojdi, Gyp, doli k Biddy pa nama kupi njuhanca," je šepetaje moledevala Katie z milim glasom. "Saj imaš beca, ali ne? Poznam jih, te ameriške mornarje, ti nosijo denarja na debelo pri sebi. Pojdiva tja. Skoprnela bom od mraza."

"Nak," je zamomljaj Gypo s čemernim glasom. "Jaz grem v dom, da si najmem posteljo za noč."

"Kaj besediš o postelji," je viknila jezo Katie in se mu tesneje oklenila komolca. Nato se ji je glas pomiril. Oči so se ji naglo zalesketale. "Prav gotovo ne misliš na posteljo, kadar imaš denarja v žepu. Ali nimam jaz postelje? In če ti ni dovolj dobra, dobiva posteljo pri Biddy, ko bo videla, da imaš denarja v žepu."

"Ne maram tvoje postelje," je zagrmel Gypo, "in Biddy Burkovci ne grem blizu. Ta stara tatica me je že prevečkrat oropala."

"Ne maraš moje postelje, tako?" je zavpila Katie, ki je zopet izgubila vso oblast nad seboj. "Pa si bil prav vesel prejšnji teden, ko sem te spravila vanjo z dežja kakor utopljeno podgano. A?"

"Zdaj ti pa ne dam nič za tvojo nesramnost," je zarohnel Gypo. "Imaš premalo pameti. Tako je s teboj."

Vzravnila se mu je do pod brade ter mu pomolila stisnjene pesti proti čeljustim. Proti njegovemu širokemu licu so bile bele in drobne.

"Že prav," je siknila, "zase si pač sam odgovoren, Gypo Nolan."

Obrnila se je na peti ter odšla z divjimi koraki na levo, mrmraje kletvine, ko je urno izginila v temo. Gypo je prisluškuje strmel za njo. Napel je vrat, da bi ujel poslednje momljanje njenih zadirčnih besedi, ki so plavale po temni ulici do njega, ko je njena nezmatna postava naglo zavila za ogal. Tedaj je skomiznil z rameni ter zajel sape, kakor da je videl, kako mu je nenadoma padla dragocena lastnina čez skalnat rob. Z rokami v hlačnih žepih je bodel v tla.

"Poglej, Katie," je nenadoma zaklical in kakor brez moči izteknil desnico proti ogalu, za katerega je ostro izginila. Nato je vteknil roko nazaj v žep ter zagrabil debeli šop bankovcev. Zdaj ji je želel dati nekaj denarja. Bila je dobra z njim. Počasi je stopil po ulici. Ni mu bilo treba hiteti. Vedel je, kje jo najde. Tako je ne sme pustiti od sebe.

Ni še naredil deset korakov, ko se je zopet ustavil. Obrnil se je in urno vrnil na glavno cesto. Nenadoma se je domislil nečesa strašnega.

Recimo, da pride kdo k Biddy Burkovi in pove, da je bil McPhillip ubit, ker ga je nekdo ovdil policiji? Prav gotovo bo kdo to povedal. Videli bi ga z denarjem v žepu. Zasumili bi...

Za ogalom glavne ceste je krenil na desno. Prehodil je dvajset korakov navzdol po cesti, nato pa postavil noge vstric, kakor vojak pri korakanju na polvelje "Stoj!" Zasukal se je — še vedno enako mehansko — proti trgovinskemu oknu. Stal je zločno, z rokami sklenjenimi po vojaško na hrbtu. To mu je nekako pomirilo zmešane misli, kakor da je nenadoma izročil odgovornost za svoje misli in dejanja skrivnostnemu višjemu častniku.

V počivajoče možgane so mu prišli prijetni spomini, daljni prijetni spomini kakor sanje poletni dan med evetočim Resli na bregu skalovite reke. Bil so

spomini iz njegove mladosti. Prihajali so mu nekam zagonetno plaho, kot da se boje temnega, divjega duha, h kateremu prihajajo. Gypo je strmel v nebo, iz buhnenimi ustnicami, kakor da silijo k njemu sovražniki. Nato se ga je polastilo blazno kopnenje po zaščiti svoje mladostne okolice, po deželi okrog tipperarske vasi, po mali farmi, po zastavnem rdečeličnem in zdravem kmetu, ki je bil njegov oče, po ozkolični, prijazni materi, ki je upala, da pojde njen sin za duhovnika.

Nabral je obraz in gledal pozorno svojo mladost. Ves se je napel, kot da se hoče z vso močjo vreči nazaj preko vmesnih let, polnih grehov, skrbi in bede, v mir in milino in enakomernost življenja v tej vasi pod Galteeji.

Raznovrstne, presrečne in norostne podrobnosti so se mu gneltle po spominu. Domislil se je koz, mladih osličkov, skal v gorskem hudourniku, besede vsakega kovača, naglega deklškega pogleda, prvega vina, ki ga je pil, ukradenega v zakristiji farne cerkve, ko je stregel pri maši. Tisočero spominov je jadrno prihajalo in odhajalo. Hodili so mimo njega kakor vojaki pred pozdravom, nekateri veseli, drugi otožni, nekateri nejasni, drugi izraziti in malone tako določni, kakor da so se dogodili trenutek prej.

Kar je začutil, kako se mu je potočilo po obeh licih nekaj mokrega. Vztrepetal je. Prelival je solze. Zgrozil se je in strmel z divjimi očmi. Na glas je zaklel. Debele ustnice so se mu razgrnile, pokazal je zobe in zaškrilpal z njimi. Mladost mu je ugasnila kakor sveča, ki jo upihne veter na dolgem hodniku. Zopet je oživila režeča se spaka sedanosti. Zaprl je usta. Globoko je zavzdihnil. Iznova je vteknil roke v žep ter kakor po navadi oddrsal, glava pa mu je visela malce naprej, obešena na žerjav vratu kakor napihnjena žoga za punč.

"Narediti si moram načrt," si je zopet rekel.

Nekako je bil preverjen, da ga je revolucionarska organizacija že osumila, češ: ovdil si McPhillipa. Čutil je, da ga že iščejo. Torej si mora zasnovati načrt. Imeti mora verjeten izgovor.

"Ako imaš dober alibi," je večkrat dejal McPhillip, "ti še vrag ne more ničesar obesiti."

Toda kako naj si dobi alibi?

Trikrat je neodločno prehodil vso dolžino ceste z očmi, uprtimi v tla. Na nič ni mogel misliti. Duh mu je uhajal v stran in se mu baval z neumnostmi, ki niso imele z njegovim vprašanjem sploh nobene zveze, s favoritom pri prihodnjih velikih dirkah in ali je igralec Johnny Grimes v kanalu utonil ali je bil umorjen in potem vržen v vodo; to je bilo dvoje važnih vprašanj, ki sta prav takrat razburjali dublinska predmestja.

Bil je hip, ko je sklenil, da pojde v dunboysko zavetišče, si najame postelj ter leže spat. A neposredno nato se je te misli ustrušil. Tam bi utegnili že vedeti, da je dal on policiji podatke. Potem bi nemara, ko bi zaspal, poglali koga z nabitim pihalnikom v njegovo celico, da bi ga v spanju ubil. Ali pa bi mu čisto na tihem zavili vrat kakor kuncu. Naslikal si je v duhu male ozke prekate v zavetišču, nočno tišino, ki jo pretrgava edino brezupno smrščanje na vseh straneh, nepregledno število neznanih ljudi, ki na glas sanjajo, smršče, grče, hrkajo in spe v vse smeri, dočim se oni poti-

homa približujejo, da bi ga umorili.

Zdrnil se je. Znoj mu je udaril na čelo. Vneto, z olajšanjem se je odločil, da ostane pod milim nebom, kjer more rabiti roke in svojo moč. Če že mora biti umorjen, tedaj hoče biti umorjen tako, da bo z rokami oklepal mrtev vrat.

Naposled je stal čisto miren ter se telebil po prsih.

"Proketo!" je viknil. "Ali nisem strašen norec? Kako da nisem prej na to mislil? Saj se jim bo čudno zdelo, da me ni že tam. Zdaj se je raznesla stvar že po vsem mestu, in jaz, ki sem bil njegov pajdaš, mene ni tam, da bi rekel besedo njegovi materi. Prav gotovo kaj zasumijo, če ne grem pri tej priči tja."

Napol je zamislil ter živahno ubral pot proti McPhillipovemu domu na Tittovi cesti. Potegnil je roke iz žepa ter z njimi mahal ob bokih, kakor delajo policisti. Glavo je vrgel nazaj in molil kakor velikan preko vseh, ki jih je srečaval.

Hodil je mimo njih, skoraj preko njih, kakor daljno, tuje bitje, samo enkrat stvor na svetu.

ČETRTO POGLAVJE

Tittova cesta je bila v zmešnjavi kakor mravljišče, ki ga je razril težak kravji parkelj.

Pod daleč vsaksebi razpotaknjenimi uličnimi svetilkami, med vzporedna strela dvonadstropnih rdečih opekastih hiš so se razgovarjale gruče ljudi z prepadlimi očmi. V blede luči svetiljk je prišel dež in se jim obešal kakor sopar na grobe, umazane obleke, vratove, preprežene z debelimi žilami, na razburjene obraze, hrapave roke, ki so krillile po zraku. Njihovi glasovi so polnili votlo temo na cesti z zamolklim mrmranjem, ki je razburkano naraščalo in pojemalo, kakor šum hudournika, ki rine skozi skalovje. Glasovi so bili nervozni, kot bi pričakovali nevihte ne morju.

Starice z rutami na glavi so begale okrog kakor sence. Švigale so od vrat do vrat, govorile, grozile proti nečemu oddaljenemu, se križale ter obračale mršave obraze v nebo. Mlade ženske so se držale za pod pazduho ter počasi šetale sem in tja. Kadar so prišle mimo številke 44, so molče ogledovale hišo z grozo na odprtih, rdečih ustnicah.

Številka 44 je bila središče vsega zanimanja. Grozota, ki je prišla čezno, je spravila vso cesto pokoncu. Spravila je pokoncu ves okraj. Tri ceste stran so stali barski uslužbenci brez sape za točilnimi mizami, neki mož z vznemirjenim rdečim obrazom pa je z rotnjem in burnimi kretinami na vsa usta pripovedoval posameznosti o smrti Franka McPhillipa. Vseposod, po cestah, po gostilnah, po kuhinjah velikih stanovanjskih hiš, kjer so rdečenosni starci krivili nabrane vratove, da bi slišali strašno novico, se je z bojaznijo in sovraštvom šepetala ena beseda.

Bila je beseda "ovaduh."

Gypo je čul to besedo, ko je dospel na razcepek Tittove in Bryanove ceste — dolge, široke ceste z majhnimi trgovinami na obeh straneh, posute po hodnikih s papirjem, s kupčki nesnag po jarkih, z dvema tramvaj-skima progama, zarjavjelima od pršavine, s skupinami postavčev pri vsakem svetilniškem drog, pred gostilniškimi vrati in na mostu čez kanal, kjer je cesta nenadoma izginila v obzorju, kakor da se je zrušila v brezno svetovnega prostora. Korakal je mimo Ryanove krčme, stoječe na vogalu, napol na Tittovi, napol na Bryanovi cesti. Beseda mu je priletela skozi odprta vrata iz krčme. Ko je prišel v njeno bližino, je bil nekoliko zavrl korak, in ko je ujel izgovorjeno besedo, je potegnil levo nogo k desni, a je ni postavil predse, temveč jo je spustil težko na brezglasno na vlažni tlak pred krčmo, ki je bil okrašen z rdečimi in belimi zvezdami iz emajlirane opeke.

Prav takrat je izza ogala po-

tegnil močan veter in mu ovil telo. Odprl je usta in nosnice. Razširil oči. Potisnil glavo naprej ter poslušal.

"Nekdo je moral ovaditi, zakaj kako bi sicer —" je govoril visok, suh mož, ki je stal sredi veže, pokrite z žagovino, ter držal v desnici polič črnega penastega piva.

Tedaj je sunil moža, ki je govoril, čokat voznik s sivo vrečo namestu plašča okrog ram, ki si je motovilasto krčil pot skozi gnečo, da bi stopil čez vežo. Toda mož je bil že dovolj povedal. Gypo je vedel, da so govorili o smrti Francis Josepha McPhillipa in sumijo, da ga je nekdo ovadil.

Zopet mu je seglo v glavo, da si mora brez obotave zasnovati načrt. Toda v notranjosti njegove glave je bila popolna praznina, čelo mu je tiščalo proti nji, vroče in nabrekli, kakor da je dobil po njem silen udarec s hodom. Misel se mu je opotekala po glavi, se brez smotra ponavljala, kakor kadar kliče otrok v prazni hiši na pomagajne.

"Ne," je mrmral, ko je divje stisnil nožič v hlačenem žepu, "nič ne bom pogruntal, če stojim tu pred krčmo v dežju. Bolje, če stopim dalje."

S koraj pijano silovitostjo se je pognal okrog ogla s tittstreet-ski hrup. Tedaj se je z grozo zavedel usode, ki mu preti, če bi... Videl je gruče pod svetilkami. Videl begajoče ženske. Videl mladino onemelo, napeto v pričakovanju. Slišal hrup človeških glasov. Temna, mračna, zanikrna cesta, ki mu je bila dotlej domača, se mu je nenadoma zazdela tuja, kakor da je ni še nikdar videl, kakor da so se nanaglom v njej naselile strahotne pošasti, ki ga hočejo požreti. Prav za prav mu je bilo, kot da je v brezumni dušev-

V Washington okraju, Indiana, so farani pretepli in izgnali pastorka, ki je rekel, da je v vsaki hiši kotliček in je zagrozil, da bo vse hršilec prohibicije spravil pod ključ.

Harry M. Daugherty, generalni državni pravdnik v Hardingovi administraciji, ki je izdal pred kratkim knjigo "Izza kulis Hardingove tragedije."

ni blodnji pripotoval v čudno, sovražno daljno deželo, kjer ni ti jezika ne pozna.

Izzivaje je gledal, ko je stopal po cesti. Široko razkoračen je čvrsto pokladal podplate na tla z razpreženimi rameni, glava pa mu je rinila naprej v veter kakor bum pršnega jadra na ladji.

Ko je šel mimo odprtih vežnih vrat, je nekdo zasikal "st!" Obstal je kakor straža na poziv. Besno se je obrnil proti vходу in zaklical:

"Kdo kliče tukaj, 'st'?"

"Samo jaz sem," je začikala stara ženica s čistim belim predpasnikom, ki jo je dobro poznal. "Misliš, da ste Jim Delaney, premogar. Samo šepetati smem, zavoljo grla. Pred štiri najstimi dnevi sem se prehladila, ko sem ribala veže zunaj v Clontarf, pa mi nič ne odleže, še zmerom huje me drži. Doktor—"

Toda Gypo je srdito ošinil njen omotan vrat in medle modre oči, zakrutil ter odšel, ne da bi jo dalje poslušal. Prišel je do številke 44 in stopil brez iskanja skozi odprta vrata.

Št. 44 je bila najuglednejša hiša na tisti cesti. Njeno pročelje iz rdeče opeke je bilo snažnejše od drugih pročelij. Okno pri sprejemnici je bilo nerazbito in okrašeno s čednimi zavesami iz nottinghamskih čipk. Vrata so bile bila nanovo črno pobarvana. Lastnik, Jack McPhillip, zidar, se je že začel povzpenjati od delavca do srednjega meščana. Bil je socialista in predsednik svojega odseka strokovne zveze, toda

vseskozi dostojen, konservativen socialist, skrajno fanatičen v svojem sovraštvu do delavskega položaja. Vsa hiša se je strinjala z njegovimi nazori. Vrata so držala z majhno, ozko vežo, sredi nje so šle stopnice v prvo nadstropje. Stopnišče je bilo brez madeža, svetlo očiščeni medeni drogovi so prepenjali dobro oprano linolesko preprogo, ki je vsa toga tekla proti vrhu. Od vrat je bilo podnevi videti na dvorišče. Na dvorišču so bili prizidki in hlevi, zakaj Jack McPhillip je redil rumeno kožo, tri prašiče, jato belih kokoši ter imel majhnega ponija in voziček. Z njim se je poleti ob nedeljah rad vozil na kmete, k sorodnikom svoje žene v Talmuc. V veži je bilo na desni dvojne vrat. Prva so držala v sprejemnici. V sprejemnici je bil klavir, osem stolov vseh vrst in veličin, nešteto fotografij, "okrasov," in prav nič prostora, da bi se genil in ne kam zadel. Druga vrata so šla v kuhinjo, prostorno in čisto, s cementnimi tli, odprtim ognjiščem in ozko posteljo v kotu nasproti vrat. To je bila postelja starega Neda Lawlessa, božjastnega sorodnika McPhillipove žene. Bil je pri hiši ter dobival hrano in pol krone na teden za svoje delo na dvorišču. Nikoli ni bil čeden — edina nesnaga v hiši. V prvem nadstropju so bile tri sobe. V eni sta prebivala oče in mati. V drugi hčerka edinka Mary, enaindvajsetletno dekle, ki je delala v mestu v pisarni Gegartyja in Hogana, odvetni-

kov in notarjev. Tretja soba, ki

je gledala na dvorišče, je bila že pol leta zaklenjena. Bila je Francisova spalnica. Nocoj je stopil vanjo, da bi legel spat, ko je prišla policija.

ŠEST DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih:

Paris Jan. 15 10 P. M.

Ile de France Jan. 30, Feb. 17 12:05 A. M. 12:05 A. M.

Najkrajša pot po železnici. Vaskdo je v posebni kabini s vsami modernimi udobnostmi. — Pijata in slava francoska kuhinja. Iredno nizke cene.

Vprašajte katerekoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE
26 Public Square
Cleveland, Ohio.

Letna delničarska seja

korporacije

SLOVENSKI DELAVSKI

DOM

se vrši

DNE 19. JANUARJA, 1932

DOBER PREMOK!

Točna postrežba!

The Hill Coal Co.

1261 MARQUETTE RD.

Stari Climpermanovi prostori

Henderson 5798

FRANK ARKO, zastopnik

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih!

DID YOU KNOW? --- By R. J. Scott

A PYRAMID OF HUMAN SKULLS AND BONES STOOD FROM 1560 TO 1848 AT HAUNT-ES-SUK, JERBA, AN ISLAND OFF THE COAST OF NORTH AFRICA

A RACE OF NIGHT-FLYING PIGEONS IS BEING DEVELOPED BY THE U.S. SIGNAL CORPS AT FORT MONMOUTH, N.J.

Copyright, 1931, by Central Press Association, Inc.